

Den Europæiske Socialfond

Investering i mennesker gennem 50 år

DEN EUROPÆISKE SOCIALFOND

Investering i mennesker gennem 50 år

En særlig tak til GOPA-Cartermills team, der har medvirket til udarbejdelsen af dette hæfte på vegne af Generaldirektoratet for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Ligestilling:

Julian Hale (tekst), Jernett Karenen (redaktion) og

Sylvie Giraudon (projektleder) samt Jean Oost fra MADE IN V. (art direction)

Luxembourg: Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer, 2007

ISBN 92-79-03354-9

© De Europæiske Fællesskaber, 2007

Kopiering med kildeangivelse tilladt

Printed in Germany

TRYKT PÅ IKKE-KLORBLEGET PAPIR

FORORD

Europa-Kommissionen har nu i over et halvt århundrede samarbejdet med medlemsstaterne om at give folk mulighed for at forbedre deres beskæftigelsesudsigter. Den Europæiske Socialfond har siden sin tilblivelse i 1957 hjulpet millioner af mennesker inden for ikke alene landbrug og industri, men også servicesektoren, der i dag tegner sig for hovedparten af arbejdspladserne.

*Vladimír Špidla
Kommissær for Beskæftigelse,
Sociale Anliggender, Arbejdsmar-
kedsforhold og Ligestilling*

Fonden er blevet et permanent ankerpunkt i EU's beskæftigelsesstrategi og er i årenes løb vokset fra 1 % af det samlede fællesskabsbudget i 1970 til 10 % i dag. Fonden har mere end stået sin tidsprøve, idet den har vist sin evne til at tilpasse sig skiftende sociale og arbejdsmarkedsmæssige vilkår og ofte endda til at komme disse i forkøbet.

I dag gør Den Europæiske Socialfond medlemsstaterne i stand til at gennemføre aktive arbejdsmarkedspolitikker, der gavner folk fra alle samfundslag. Fonden hjælper arbejdstagere med omskoling til nye job eller til at finde det første job. Den gavner også særligt sårbare samfundsborgere, som måske er eller risikerer at blive socialt udelukkede, ved at give dem muligheder for at komme ind på eller vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Det at have et job kan betyde en afgørende forskel for livstilfredsheden. Dette gælder for såvel mænd som kvinder. En af succeshistorierne fra Den Europæiske Socialfond har bestået i at hjælpe kvinder med at finde deres første job eller at komme i arbejde igen efter en karriereafbrydelse og at opnå ligestilling med mænd på arbejdspladsen. Tilbage i 1970 udgjorde kvinderne lidt under en tredjedel af alle beskæftigede. I dag udgør de næsten halvdelen.

EU står over for en række udfordringer, der spænder fra globalisering til ny teknologi og fra befolkningsaldring til forskning og innovation. At indfri disse udfordringer kræver en højt kvalificeret arbejdsstyrke og nøglen her til er Den Europæiske Socialfond.

Fonden har som helhed til formål at hjælpe mennesker med at tilpasse sig et omskifteligt arbejdsmarkeds nye krav. Enhver må gives mulighed for at

kunne bidrage til en fremgangsrig Europæisk Union: kvinder og mænd, unge og ældre, folk af fremmed oprindelse og etniske mindretal, handicappede samt andre svagtstillede grupper.

Europa-Kommissionen vil fortsat samarbejde med medlemsstaterne om at sikre vækst og beskæftigelse til hele EU samt opretholde ESF som en fond, der investerer i mennesker. Det er mig en glæde hermed at præsentere læserne for denne historie om 50 års investering i mennesker, hvilket, jeg håber, vil kunne være til inspiration for Fondens fortsatte succes.

INDHOLDSOVERSIGT

EFTERKRIGSTIDENS EUROPA — Et Europa i forandring	7
1970'ERNE — Finansielle udfordringer	13
1980'ERNE — Et årti med markedsændringer og nye behov	19
1990'ERNE — Europa over for globaliseringen	27
2000'ERNE — På vej mod en videnbaseret økonomi	37
50 års investering i mennesker fejres	47
BILAG	53

EFTERKRIGSTIDENS EUROPA — Et Europa i forandring

GENOPBYGNINGEN AF EUROPA EFTER ANDEN VERDENSKRIG

Efter det katastrofale tab af menneskeliv, som Europa led under Anden Verdenskrig, bevægede kontinentet sig hen imod genopbygning og genopretning. I 1951, seks år efter krigens ophør, undertegnede 6 lande (Frankrig, Vesttyskland, Italien, Belgien, Nederlandene og Luxembourg) Paris-traktaten, hvormed Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab (EKSF) blev til. Hensigten var at sikre, at kul og stål, som var vitale militære råmaterialer, kunne forvaltes kollektivt. Det overordnede mål var at forhindre, at der endnu en gang udbrød krig på kontinentet.

DEN EUROPÆISKE SOCIALFONDS MORGENGRY

I årene efter krigen modtog Europa hjælp fra USA i form af Marshallplanen for et europæisk genopretningsprogram til genopbygning af infrastruktur samt til almen og faglig uddannelse. Kul- og stålindustrien stillede særlige udfordringer, da den skulle nedskæres efter krigen. Et resultat af EKSF-traktaten var en fond, der skulle hjælpe arbejdere i kul- og stålindustrien med at tilegne sig en række jobfærdigheder, så de kunne holde trit med den industrielle modernisering, overgangen til nye produktionstyper eller, i mangel heraf, at gøre dem i stand til at søge arbejde i andre industrisektorer eller andre geografiske områder. EKSF-fonden til omskoling og bosættelse af arbejdstagere var forløberen for Den Europæiske Socialfond (ESF).

→ 9

Med Rom-traktaten fra 1957 blev Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EØF) — og dermed ESF — etableret. ESF, der fra første færd var en integreret del af den europæiske vision, blev oprettet for at forbedre beskæftigelsesmulighederne i Fællesskabet ved at fremme beskæftigelsen og forøge arbejdstagernes geografiske og erhvervsmaessige mobilitet. ESF skulle forvaltes af Kommissionen bistået af ESF-udvalget. Dette bestod og består stadig af lige dele repræsentanter for henholdsvis regeringer, fagforeninger og arbejdsgivere.

ESF tjente på sine tidlige stadier som middel til at »kompensere« for tab af arbejdspladser. Fonden hjalp arbejdstagere inden for sektorer, der var under modernisering eller omstilling til nye produktionstyper, gennem

støtte til kortsigtet omskoling. Ligeledes ydede Fonden bistand til genbosættelse af arbejdsløse, der forlod deres regioner for at søge arbejde andetsteds. ESF kunne anvendes bredere end EKSF-fonden, idet den dækkede alle sektorer på nær landbrug.

HÅNDTERING AF MIGRATION OG ARBEJDSLØSHED

Gennem 1950'erne og 1960'erne var arbejdsløshedstallene i Det Europæiske Økonomiske Fællesskab så høje, at det blev betragtet som usædvanligt. Arbejdsløsheden blev nedbragt for unge i overgangen mellem skole og arbejdsliv samt for arbejdere, der havde korte ledighedsperioder, hvorpå de efter omskoling med mulighed for ESF-støtte kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet. I 1957 var der 70 millioner beskæftigede og kun 2,6 millioner arbejdsløse, svarende til en ledighedsandel på lige godt 3,5 %.

10

Den største undtagelse var Italien, der med næsten 1,7 millioner uden arbejde tegnede sig for næsten to tredjedele af EØF's ledige. Italienske arbejdere fra den meget fattigere og landbrugsbaserede sydlige del af landet, hvor arbejdsløsheden var katastrofal, udvandrede således for at finde arbejde, enten i det industrialiserede Norditalien eller længere borte. I årene 1955-1971 forlod hele 9 millioner arbejdere Syditalien. Tilsvarende, og skønt Spanien dengang ikke var medlem af EØF, flyttede over en million spaniere fra den sydspanske region, Andalusien, nordpå til landets industrielle drivkraft, Catalonien, mellem 1950 og 1970.

Mange italienere tog til Belgien som følge af en regeringsaftale fra 1946, ifølge hvilken de skulle arbejde i Valloniens miner til gengæld for belgiernes tilsagn om at levere kul til Italien. Som konsekvens heraf var italienerne dem, der nød størst gavn af ESF-støtten til omskoling og bosættelse på fondens tidlige stadier. Endnu et land, som regel-

mæssigt benyttede fonden, var Vest-tyskland, der især anvendte midlerne til omskoling af ofre for arbejdsulykker.

EØF-landene brugte i de tidlige år Den Europæiske Socialfond til at afhjælpe problemer på nationalt plan. Ansøgningerne blev automatisk godkendt af Kommissionen. Eftersom der endnu ikke eksisterede nogen sammenhængende europæisk strategi, blev ressourcerne spredt over en bred vifte af ad hoc-projekter i stedet for at blive udnyttet på mere systematisk vis.

Fonden gav imidlertid et tidligt eksempel på en regel, der stadig gælder for fællesskabsfinansiering, nemlig at EØF-støtten skulle suppleres med en tilsvarende national finansiering. Når en finansiering var godkendt, blev den kanaliseret over i statsforvaltede omskolings- og bosættelsesprojekter ledet af den offentlige sektor. Dengang deltog ingen private virksomheder i ESF.

⇒ 11

Fondens følgevirkninger kunne mærkes umiddelbart, og det er blevet skønnet, at den hjalp en million arbejdstagere tilbage i job i årene 1960-1973. Det var en trivselsperiode for Europas økonomi, der blev fremmet af genopbygning og adgang til billig olie.

ESF VOKSER UD AF SINE KLÆDER OG FÅR NYT TØJ

Antallet af støtteansøgninger voksede hurtigt, og fonden blev offer for sin egen succes. Snart slog pengene ikke længere til. Der måtte bevilges flere midler, som skulle anvendes mere effektivt.

I 1950'erne og begyndelsen af 1960'erne havde beskæftigelsen været høj, men sidst i 1960'erne var der voksende bekymring for, hvorvidt der egentlig var arbejdspladser til alle. På Haag-konferencen i 1969 gav EØF's regeringer udtryk for nødvendigheden af at reformere fonden som led i arbejdet for en indbyrdes harmonisering af landenes socialpolitik. Her blev bunden gødet for den første ESF-reform i 1971.

1970'ERNE —

Finansielle udfordringer

1970'erne — især efter oliekrisen i 1973 — blev præget af en afmatning af den europæiske økonomi og markerede afslutningen på det, der undertiden kaldes »guldalderen« for den økonomiske vækst i Europa. Med drastisk forøgede oliepriser i 1973, efter at OAPEC (Organisationen af Arabiske Olieeksporterende Lande) ophørte med at udskibe olie til lande, der støttede Israels krig mod Egypten og Syrien, blev alle økonomiske sektorer berørt, herunder beskæftigelsen. Energikrisen i 1979 forværrede situationen yderligere.

MINDRE VELSTILLEDE REGIONER FÅR EN HJÆLPENDE HÅND

Et formål med den første reform af Den Europæiske Socialfond i 1971 var at målrette finansieringen mod bestemte befolkningsgrupper og -kategorier. Samtidig kom der flere penge i kassen med budgettet for den nye Fond i 1972 og 1973, som oversteg det samlede budget for de forudgående 12 år.

I 1973 blev Det Forenede Kongerige, Danmark og Irland medlemmer af EØF, hvilket var den første udvidelse af Fællesskabet, fra 6 til 9 medlemsstater. Mens EØF forberedte sig til denne udvidelse, mødtes statslederne fra de 9 lande i oktober 1972 i Paris. Man enedes om behovet for at gøre noget ved de regionale og strukturelle skævheder i den økonomiske udvikling. Tre år senere, i 1975, så Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) dagens lys. Denne fond havde bemyndigelse til at støtte regioner i vanskeligheder hidrørende fra omstrukturering eller industrielle forandringer. Idéen var, at de to fonde skulle samarbejde, således at ESF koncentrerede sig om at hjælpe mennesker rundt om i Europa med at tilegne sig nye færdigheder, mens EFRU fokuserede på udvikling af infrastrukturen i regioner, der sakkede bagud. De to fonde blev under ét betegnet »strukturfondene«.

15

BESTEMTE GRUPPERS BEHOV IMØDEKOMMES

I 1970'erne blev ESF åbnet for et bredere udsnit af arbejdstagere. Da landbrugssektoren var under forandring, havde landmænd og landarbejdere, der forlod erhvervet, brug for hjælp, og de blev støtteberettigede.

de i 1972. Samtidig forandrede de tidlige globale handelsmønstre tekstilsektoren fra at være arbejdskraftintensiv til at blive kapitalintensiv. Tekstilarbejderne måtte lære nye færdigheder, hvad enten de ønskede at forblive i sektoren eller at finde andet arbejde. Som følge heraf blev ESF åbnet for beklædningsindustrien i 1975.

ESF havde allerede ydet bosættelsesstøtte til indvandrere i tidligere årtier, men i 1970'erne blev denne bistand udvidet til at hjælpe folk med praktiske vanskeligheder, når de fandt arbejde i et andet EØF-land. Arbejdstagerne fik hjælp til betaling for at lære det lokale sprog, ligesom de og deres familier blev rådgivet om at tilpasse sig deres nye livs- og arbejdsvilkår. ESF blev også udvidet til at støtte forberedende studier og nyskabende pilotprojekter til afprøvning af nye idéer og praksisser.

Ungdomsarbejdsløsheden steg støt i 1970'erne. Mod årtiets slutning modtog ESF stadig flere ansøgninger om hjælp til unge med lavt kvalifikationsniveau. De støtteberettigede ansøgninger beløb sig til over fem gange det disponible budget. ESF reagerede hurtigt og koncentrerede sin støtte til unge om rekruttering og beskæftigelse. Rekrutteringsstøtten skulle hjælpe de unge med at indhøste nyttig erfaring med erhvervsmæssigt indhold eller gøre det lettere for dem at finde et stabilt arbejde.

I 1977 konstaterede Kommissionen, at ungdomsledigheden i løbet af fire år var blevet mere end fordoblet med nu i alt omkring to millioner arbejdsløse under 25 år i Det Europæiske Fællesskab. Det blev stadig vigtigere at have erhvervs kvalifikationer eller en akademisk uddannelse for at kunne få arbejde. For unge uden sådanne færdigheder eller med kvalifikationer, der ikke modsvarede arbejdsmarkedets behov, blev det stadig vanskeligere at finde et job. Arbejdsløse unge blev således en prioritetsgruppe for ESF.

I samme periode begyndte ESF at tage større hensyn til kvinders plads på arbejdsmarkedet. Som reaktion på deres voksende betydning på arbejdspladsen forøgede ESF-støtten til kvinder, uanset om de havde mistet deres arbejde, skulle ud på arbejdsmarkedet for første gang eller vendte tilbage efter en pause. Andre bestemte sociale grupper, såsom handicappede eller ældre arbejdstagere (50 år og derover) begyndte nu også at blive målkategorier for fonden.

PÅ VEJ MOD EN FÆLLES EF-STRATEGI

Efterhånden, som ESF fik tilpasset indfaldsvinklen til forskellige målgrupper bedre, blev det klart, at man ikke længere kunne samarbejde udelukkende med offentlige organer. Der måtte inddrages arbejdsgivere, fagforeninger og også individuelle virksomheder. Dette førte i praksis til en form for offentligt-privat partnerskab, men derudover også til endnu en vigtig ændring af fondens virkemåde.

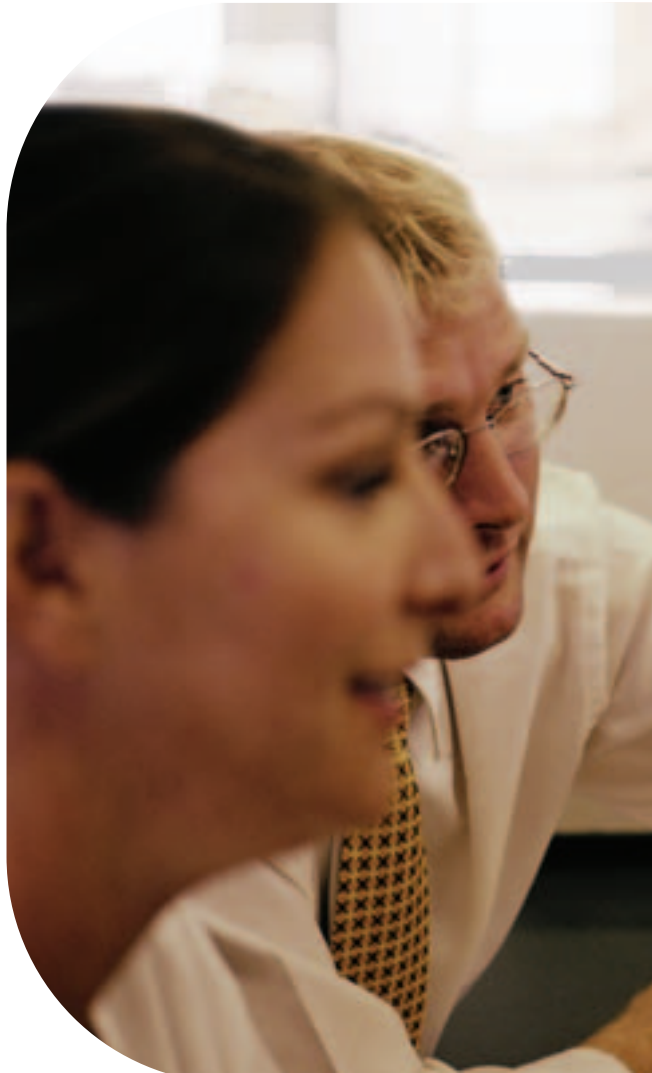
Indtil da havde medlemsstaterne fået godtgjort finansiering af deres projekter, efter at de var gennemført. Med den udvidede adgang til fonden måtte der nu etableres en ordning med forhåndsgodkendelse. Dette medførte afgørende forandringer. Først og fremmest var det begyndelsen til en proces, hvorunder Kommissionen og medlemsstaterne i fremtiden skulle afstikke fælles prioriteringer på tværs af EØF og tildele koncentrerede finansieringsbeløb til gennemførelsen. Der var med andre ord ved at opstå en struktureret tilgang til en optimering af pengeanvendelsen og til at gøre ESF-finansierede aktiviteter så effektive som muligt.

Men dette var ikke den eneste forandring. Den nye forhåndsgodkendelsesordning og en mere struktureret tilgang medførte også flere kontroller for at sikre, at ESF-midlerne blev anvendt korrekt. Dette forøgede den proceduremæssige kompleksitet både for medlemsstater og organisationer, der arbejdede med ESF-finansiering, og for Kommissionen. Samme ordning betød også en tilsyneladende uundgåelig forøgelse af papirarbejdet.

1980'ERNE —
**Et årti med markedsændringer
og nye behov**

1980'erne var en periode med store forandringer i europæisk økonomi. Begyndelsen af årtiet blev præget af en ny økonomisk nedtur som resultat af energikrisen i 1979, selv om denne var mindre alvorlig end krisen først i 70'erne. De europæiske statsledere gjorde sig det klart, at et tættere økonomisk og finansielt samarbejde ville kunne ruste Europa bedre til at håndtere sådanne kriser.

De første mursten til det, der senere skulle blive til den monetære union, blev allerede lagt i 1979. Det var, da euroens forløber, ECU'en, blev indført. Den fungerede som en virtuel valuta i forhold til hvilken, de nationale møntenheder blev værdisat for at begrænse flygtigheden af valutakursudsvingene.

I 1981 kom Grækenland med i Det Europæiske Fællesskab, efterfulgt af Spanien og Portugal i 1986. Et år senere, i 1987, da den europæiske fælles akt blev vedtaget, kom der mere gang i fremskridtne hen imod et europæisk enhedsmarked.

De tolv daværende EF-medlemsstater stilede i retning af mere finanspolitisk og markedsmæssig integration.

Europæisk industri var også i forandring, for i 1980'erne begyndte overgangen fra industri- til informationsalder. Traditionelle sektorer som stål-, fremstillings- og skibsværftsindustri var i tilbagegang, men samtidig begyndte der at opstå muligheder med ny teknologi, især inden for servicesektoren, hvilket medførte en stor efterspørgsel efter uddannet arbejdskraft.

Arbejdsløsheden var stadig alvorlig. Den samlede efterspørgsel i Det Europæiske Fællesskab blev fordoblet fra 6 millioner i 1979 til 12 millioner i 1983, og ungdomsarbejdsløsheden var på over 25 % i de fleste medlemsstater. Endnu værre var det, at langtidsledighed (et år eller længere) blev stadig mere almindelig.

IT-uddannelse — ESF imødekommer MARKEDSBEHOVET

22

For ESF betød de industrielle forandringer en enorm udfordring. Først i 80'erne blev der truffet en fremsynet beslutning om at anvende ESF til uddannelse i de for nyligt opståede teknologier. Som en afgørende forandring, der blev indført i finansieringsperioden 1983-1988, fjernede man kravet om, at en omskølet person skulle arbejde inden for en jobtype i tilknytning til uddannelsen i mindst de følgende seks måneder. Dette afspejlede realiteten, nemlig et arbejdsmarked i bevægelse, og åbnede fonden således, at den støttede uddannelser på tværs af alle økonomiske sektorer. Målet var at udruste støttemodtagerne med en række færdigheder, der gjorde det lettere at finde job i forskellige sektorer.

I denne periode havde industrien svært ved at finde unge med avancerede kvalifikationer inden for f.eks. elektronik-, ingeniør- og it-fagene. To af ESF's prioriteter var erhvervsuddannelse (heraf halvdelen i form af arbejdspladspraktik) og kurser i brug af nye teknologiformer. Disse skulle snart blive en del af hverdagen på arbejdspladserne, og ESF var tidligt ude med at imødekomme dette behov.

FATTIGE REGIONER FÅR HJÆLP TIL AT INDHENTE MERE VELSTÅENDE

I de tre nye medlemsstater, Grækenland, Portugal og Spanien, der kom med i 1980'erne, var landbruget stadig den dominerende sektor, og indkomsten pr. indbygger lå væsentligt under EF-gennemsnittet. I 1983 blev det besluttet at kanalisere ESF-finansiering i retning af særligt betrængte regioner. Dette medførte et stigende antal støtteansøgninger, og i 1988 blev Den Europæiske Socialfond reformeret til bedre at kunne hjælpe de regioner, der sakkede længst bagud, (og derved mindske forskellene mellem rig og fattig) samt imødekomme det forøgede antal ansøgninger.

23

Mere end halvdelen af ESF-midlerne gik til beskæftigelsesfremmende ordninger i mindre velstående regioner og lande som Grækenland, Frankrigs oversøiske departementer, Irland, Mezzogiorno i Syditalien samt Nordirland. I 1986, da Spanien og Portugal kom ind i EF, blev regioner som Andalusien og De Kanariske Øer samt hele Portugal føjet til.

UNGDOMSARBEJDSLØSHED OG KVINDER PÅ ARBEJDSMARKEDET — ØVERST PÅ ESF'S DAGSORDEN

Inden 1970'erne var omme, var ungdomsarbejdsløsheden blevet en stadig større årsag til bekymring. Mens Europa tog yderligere skridt til en tættere integration i 1980'erne, vedblev ungdomsarbejdsløshed at være et problem. Behovet for en mere velkvalificeret arbejdsstyrke resulterede i højere uddannelsesefterspørgsel, hvilket ESF reagerede på. Finansieringen blev målrettet til fordel, dels for unge med ringe jobudsigter på grund af manglende erhvervsuddannelse eller utilstrækkelig skolebaggrund, dels for langtidsledige. Støtten blev også udvidet til at omfatte nogle af de mange unge, der var gået for tidligt ud af skolen eller ikke havde erhvervet nogen kvalifikationer.

Situationen for kvinder på arbejdsmarkedet var stadig et vigtigt emne. Styrkelsen af de eksisterende juridiske rammer for ligestilling (som blev fastlagt i Rom-traktaten) i 1970'erne, viste nu resultater. ESF spillede en central rolle ved ikke alene at hjælpe kvinder med at komme ind på arbejdsmarkedet, men også ved at bekæmpe kønsrelaterede fordomme, der gjorde det vanskeligere for kvinder at finde job. ESF-reformen i 1988 understregede betydningen af at integrere »kvinder i erhverv, i hvilke de er væsentligt underrepræsenterede«. Her bakkede ESF op ved at finansiere særlige uddannelsesordninger til sådanne jobtyper. Fonden støttede desuden initiativer, der skulle hjælpe kvinder i tilfælde af stor arbejdsløshed eller forbedre deres chancer for at finde og beholde et job på højere kvalifikationsniveau.

DET INDRE MARKED BLIVER TIL — OG ESF REFORMERES VÆSENTLIGT

På vej mod fuldførelsen af det indre marked i 1990'erne spillede ESF en anførende rolle med hensyn til at sikre, at alle borgere og regioner i Fællesskabet kunne nyde godt af det indre markeds succes, efterhånden som det udviklede sig. Skabelsen af dette enhedsmarked pusede liv i den frie bevægelse af varer, tjenesteydelser, personer og kapital.

Fondens størrelse var vokset betragteligt, men det samme gjaldt det administrative arbejde, der fulgte med. ESF modtog tusinder af individuelle ansøgninger på alle fællesskabssprog, og det viste sig vanskeligt at udvælge de bedste projekter. Medlemsstaterne skulle for hvert af deres ESF-projekter udfærdige en ansøgning til Kommissionen, som derefter skulle bedømme hver enkelt ansøgning og godkende dem, der blev udvalgt. Dette gjorde fonden stadig mere besværlig at håndtere for både medlemsstaterne og Kommissionen.

⇒ 25

ESF's voksende størrelse og vigtighed betød, at der var brug for en reform i retning af et mere samordnet og samarbejdspræget forhold mellem medlemsstaterne og Kommissionen. Denne forandring skulle afspejle den kendsgerning, at EF-midlerne understøttede nogle politikker, som hovedsageligt var fastlagt i medlemsstaternes nationale sammenhæng.

Den afgørende ESF-reform blev iværksat i 1988. Den overordnede idé var at programmere fonden på et mere langsigtet grundlag, så den kunne anvendes mere effektivt. Reformen var en overgang fra (individuelle) projekter, som blev videreført i en national sammenhæng, til en

programmeret flerårig indsats på et grundlag, der blev aftalt i fællesskab mellem medlemsstaterne og Kommissionen. Initiativerne i retning af denne mere langsigtede planlægning for ESF — og for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker som helhed — blev fremmet betydeligt med beslutningen fra 1988 om, at Fællesskabet fremover i stedet for et årsbudget skulle udarbejde et budgetperspektiv på mellemlangt sigt (1988/1989-1993). Herved kunne Kommissionen og medlemsstaterne være sikre på, at pengemidlerne ville være tilgængelige i hele perioden, og at der i tryghed kunne iværksættes flerårige programmer.

Sammen skulle medlemsstaterne og Kommissionen på forhånd koordinere og planlægge, hvad ESF-midlerne skulle bruges til. Medlemsstaterne enedes om at udveksle beskæftigelsesdata og -strategier, så ESF bedre kunne integreres i landenes arbejdsmarkedspolitikker. Som resultat af reformen ville ESF rykke tættere på regionernes og medlemsstaternes behov.

Efter reformen skulle ESF koncentrere sin indsats mere om de mest betrængte, hvad enten det var regioner eller befolkningsgrupper. Reformen styrkede også princippet om, at EF-finansiering var et supplement til nationale aktioner. Sidst, men ikke mindst, vandt ESF større finansiel vægt.

Det er i den forbindelse vigtigt at bemærke ESF's betydning med hensyn til at støtte medlemsstaternes beskæftigelsesstrukturer. Skønsmæssigt har over to millioner mennesker hvert år tilegnet sig erhvervs kvalifikationer eller job med hjælp fra fonden.

Da Europa gik ind i årtusindets sidste årti, forandrede samfundet — og dets ambitioner — sig væsentligt. Industriproduktionen var i tilbagegang og servicesektoren i fremgang. Det Europæiske Fællesskab havde påbegyndt en rejse i retning af et effektivt indre marked, og man begyndte at mærke de første virkninger af det, der ville blive kendt som globalisering. ESF spillede en væsentlig rolle i henseende til at afbøde de negative virkninger for enkeltpersoner og hjælpe dem med at tilpasse sig verden i forandring.

1990'ERNE —
Europa over for
globaliseringen

1990'erne var kendetegnet ved hurtige fremskridt i globaliseringen efter afslutningen på den kolde krig. Berlin-murens fald i 1989, genforeningen af Tyskland og kommunismens sammenbrud førte også til afgørende forandringer for Europa. Andre større udviklinger på europæisk plan var fuldførelsen af det indre marked i 1992, Maastricht- og Amsterdam-traktaterne samt udvidelsen af Fællesskabet til 15 medlemsstater, idet Østrig, Finland og Sverige kom med. EU indledte også forhandlinger om medlemskab med lande i Central- og Østeuropa samt Malta og Cypern.

Økonomisk afmatning satte sit præg 1990'erne, især i årtiets begyndelse. Børsmarkederne var kollapsede i 1987, oliepriserne var på vej op som følge af Golfkrigen (1990-1991), og den tyske genforening viste sig at blive uventet kostbar. Arbejdsløsheden var på omkring 10 %. I 1994 var 18,7 millioner mennesker uden job, og mange af dem var unge.

⇒ 29

Begrebet »jobløs vækst« — dvs. økonomisk vækst, men med høje arbejdsløshedstal — bed sig fast og blev til stadig større bekymring for medlemsstaterne.

1980'ernes teknologiske udvikling fortsatte, idet de personlige computere (pc'ere) begyndte at finde vej til arbejdspladser og private hjem. Væksten i brugen af internettet og det deraf følgende »dot-com boom« fra 1995 og fremad ikke alene revolutionerede den moderne kultur, men tjente også som et vigtigt middel til globalisering.

FRA GLOBAL TILGANG TIL FÆLLES STRATEGI

Som reaktion på den tiltagende arbejdsløshed enedes EU's regeringer i 1994 om en beskæftigelsesstrategi beregnet på at forbedre den europæiske økonomis konkurrenceevne. Arbejdet udviklede sig i retning af en fælles tilgang til beskæftigelse, og med vedtagelsen af Amsterdam-traktaten i 1997 aftalte medlemsstaterne et sæt rammer for beskæftigelsesmæssige retningslinjer samt en fælles strategi. Med det første sæt retningslinjer blev der fastlagt foranstaltninger til at sikre, at så mange som muligt var i en egnet position til at få et job, at øge den kvindelige erhvervsfrekvens, at forøge antallet af børnepasningsfaciliteter samt at stimulere iværksætterånd. Tilpasningsevnen var endnu en væsentlig fokusering. Målet var her, at folk i beskæftigelse skulle kunne tilpasse sig nye arbejdsområder, hvis behovet opstod. Dette betød for ESF en prioriteringsændring fra arbejdsløshed til beskæftigelse.

BESKÆFTIGELSESVÆJLEDNING OG -RÅDGIVNING

Mere udbredt og tilgængelig uddannelse, bedre faguddannelse i anerkendte og relevante erhvervs kvalifikationer, jobskabelse og forbedret beskæftigelsesvejledning og -rådgivning var nu kernetemaer i fondens virke.

Selv om vægtingen blev flyttet over på de erhvervsaktive for at hjælpe dem med at forblive og blive forfremmet i deres job, glemte ESF ikke de mest sårbare i samfundet. Fonden fortsatte sin målrettede uddannelsesindsats for unge, for arbejdsløse og for dem, der var udstødt fra arbejdsmarkedet. I dette arbejde havde arbejdsmarkedsparterne, ikke-statslige organisationer og andre aktører så som velgørenhedsorganisationer og sektoren for frivillig arbejdskraft en særlig vigtig funktion med hensyn til at indfri ESF's målsætninger. De nævnte aktører var med deres nære tilknytning til de sårbare grupper de bedst placerede til at nå ud til disse og støtte dem.

INNOVATION OG VIDENSUDVEKSLING VINDER INDPAS

Men arbejdsløshedsproblemet var ikke let at løse, og der var et voksende behov for nyskabende løsninger. ESF afsatte 5 % af sit budget til at finansiere innovative ordninger (herunder pilotaktioner og -undersøgelser samt formidling og udbredelse af god praksis), se nærmere på effektiviteten af ESF-finansierede projekter samt at fremme erfaringsudveksling mellem medlemsstaterne for således at sprede innovation over hele Europa. Disse ESF-initiativer førte til oprettelsen af tre vigtige fællesskabsprogrammer, nemlig Euroform, der eksperimenterede med nye former for erhvervsuddannelse og beskæftigelse, Horizon, der arbejdede med uddannelse for handicappede samt Now, (New Opportunities for Women), der gik i dybden med måder, hvorpå kvinder lettere ville kunne hjælpes ind på eller tilbage til arbejdsmarkedet.

På grundlag af disse fællesskabsinitiativers succes blev der snart oprettet en række nye programmer med sigte på bestemte arbejdsmarkedsrelaterede emner og på yderligere at fremme en tværeuropæisk og transnational udveksling af idéer og tilgange. Nogle af de nye programmer var Youth-start (hjælp til unge uden kvalifikationer med at få deres første job), Integra (hjælp til grupper som f.eks. enlige forældre, hjemløse, flygtninge og tidligere fængslede til at få trygge job og bekæmpelse af racebegrunnet eller anden forskelsbehandling inden for uddannelse eller beskæftigelse) og Adapt (hjælp til arbejdstageres tilpasning til forandringer inden for handel og industri, f.eks. uddannelse i informationsteknologi).

FÆLLES INDSATS FRA ESF OG ANDRE STRUKTURFONDE TIL TAKLING AF BESTEMTE OMRÅDER

Disse tider var heftige for ESF. I de tidlige 1990'ere blev det, efterhånden som det indre marked blev fuldført og arbejdet hen imod en fælles europæisk valuta skred frem, vigtigere at udjævne forskellene mellem mere

32

og mindre velstående regioner.

I 1992 besluttede EU's statsledere derfor, at strukturfondene skulle næsten fordobles

til perioden 1994-1999 i forhold til 1988-1993. Tæt ved 70 % af denne støtte blev tildelt de mest trængende regioner.

Medlemsstaterne besluttede i 1994 at forøge støtten til særlige grupper via nye fonde. Sideløbende med strukturfondene blev Samhørighedsfonden indført for at hjælpe de fattigste EU-lande med udvikling af projekter vedrørende miljø og transportinfrastruktur. Det Finansielle Instrument til Udvikling af Fiskeriet (FIUF) sigtede på omstrukturering i fiskerisektoren — endnu et område i nød. Desuden fortsatte Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL), der havde eksisteret siden 1962, med at investere i udviklingen af europæiske landdistrikter. I 1995, da Finland og Sverige tilsluttede sig EU, påtog strukturfondene sig en ny rolle ved at hjælpe tyndt befolkede regioner (med højst 8 indbyggere pr. kvadratkilometer).

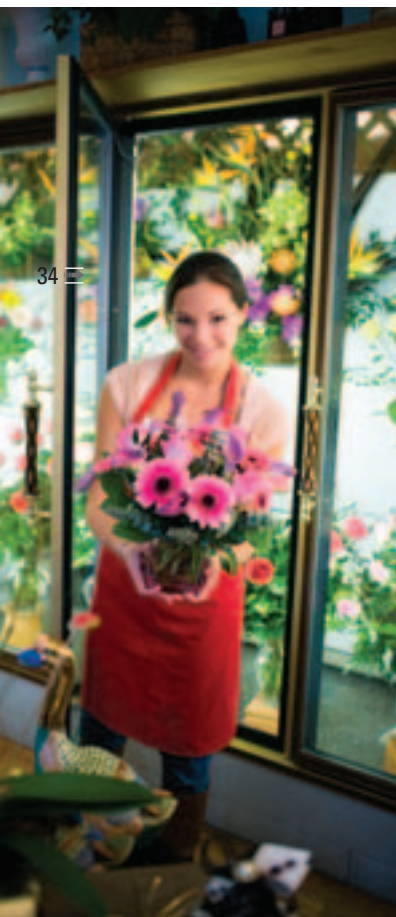

PÅ VEJ MOD EN TILGANG PÅ TVÆRS AF GENERATIONER

Skønt det i 1980'erne allerede var åbenbart, at fødselstallene var faldende, stod det endnu ikke klart, at befolkningens stadig højere gennemsnitsalder ville stille en alvorlig udfordring for arbejdsmarkedet. De lave fødselstal betød, at færre erhvervsaktive fremover skulle understøtte flere pensionerede (der samtidig levede stadig længere), og det satte medlemsstaternes pensionssystemer under pres. Europa stod over for aldersrelaterede beskæftigelsesproblemer for ældre arbejdstagere (55-64) og en voksende befolkning af aldrende. Derfor var der brug for at få flere mennesker, herunder kvinder og indvandrere, ud på arbejdsmarkedet. I fremtiden ville det også betyde, at ældre arbejdstageres erfaringer og færdigheder blev et stadig vigtigere aktiv for deres arbejdsgivere.

ESF reagerede herpå ved at tildele støtte til efteruddannelse af ældre på arbejdspladsen, så de kunne forblive beskæftigede længere, eller for at få dem tilbage på arbejdsmarkedet. ESF har ligeledes støttet initiativer, der sikrede pasning af ældre, for at give medlemmer af deres familie mulighed for at forblive i eller vende tilbage til arbejde.

GREB OM RØDDERNE TIL MANGLENDE KØNSLIGESTILLING

Skønt kvinderne blev stadig mere aktive på arbejdsmarkedet, forventedes det som helhed stadig, at de samtidig ville videreføre deres »traditionelle« rolle inden for familien. Denne omstændighed kastede lys over mangelen på støttestrukturer for at hjælpe kvinder med at komme i job, forblive der og gøre fremskridt. Mangel på børnepasningstilbud var således også skyld i kvinders besvær med at få en erhvervskarriere. ESF bidrog med tilskud til brug af børnepasningsfaciliteter, således at fonden i tilfælde af, at en mor skulle følge et uddannelseskursus tre dage om ugen, betalte vuggestuepladsen.

Reformen af ESF i 1993 sikrede, at støtten ikke kun gik til kvinder, der vendte tilbage til arbejdet efter barselsorlov, men også til kvinder med lav eller utilstrækkelig uddannelse, som var i fare for at blive arbejdsløse eller socialt udelukkede. Fondens støttede tillige kvinder, der ville være iværksættere.

Indførelsen af et særligt fællesskabsinitiativ, Now (New Opportunities for Women), der blev afviklet mellem 1991 og 1999, gav et klart fingerpeg om vigtigheden af kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet. Now var beregnet

til at afprøve og implementere nye idéer til kvinders uddannelse og beskæftigelse. Der blev arbejdet med emner som f.eks. kvindelige iværksættere, forening af arbejds- og familieliv samt en kønsafbalanceret repræsentation i beslutningsorganer. Projekterne under dette initiativ viste sig meget vellykkede, idet mange kvinder herigennem blev i stand til at finde et job, fortsætte med almen eller faglig uddannelse, eller at etablere egen virksomhed.

Ved at støtte kvinders position på arbejdsmarkedet har ESF i tidens løb også ydet et anseeligt bidrag til at udligne lønsforskellen mellem kønnene. Takket være europæisk lovgivning har reglen om lige løn for lige arbejde været gældende siden 1975. Lønforskelsbegrebet handler imidlertid her om uligheder mellem kvinder og mænd på arbejdsmarkedet, så som opdelingen i sektorer, erhverv og arbejdsmønstre, adgang til almen og faglig uddannelse, fordomsfyldte bedømmelses- og aflønningssystemer samt stereotyper. Trods stadig større kvindedeltagelse på arbejdsmarkedet og på videregående uddannelser består forskellene mellem kønnenes arbejdsmarkedsposition stadig. Ikke desto mindre har ESF medvirket til at mindske lønsforskellen mellem kvinder og mænd fra hele 40 % (i 1960'erne) til 20 % i dag. Skønt det stadig går godt fremad, må indsatsen klart fortsætte i fremtiden.

ESF FÅR VÆSENTLIG FLERE I ARBEJDE

ESF har i høj grad bidraget til at bekæmpe arbejdsløsheden og afbøde negative virkninger af den økonomiske afmatning. Skønt antallet af ledige stadig var stort i begyndelsen af 90'erne, var det i 1999 nede på 15,9 millioner, en tilbagegang på næsten 3 millioner. Desuden steg antallet af beskæftigede i EU med 9 millioner, fra 149 millioner til 158 millioner i årene 1994-1999.

Via en bred vifte af foranstaltninger har ESF støttet millioner af enkeltpersoner over hele Europa. Den største modtagergruppe var »langtidsledige« (23 %) og derefter »unge« (16 %). De nyttigste af disse ordninger bestod for enkeltpersoner typisk i tilbudskombinerede former for bistand, f.eks. vejledning med jobtræning og jobsøgning.

**2000'ERNE —
På vej mod en
videnbaseret økonomi**

Et af de afgørende spørgsmål, som Europa stod over for ved indgangen til det nye årtusinde, var, hvordan konkurrenceevnen kunne bevares i en stadig mere globaliseret verden. Lønomkostningsmæssigt kunne Europa ikke hamle op med resten af verden, så der måtte fokuseres på andre konkurrencefordele. Ved årtusindets begyndelse blev der derfor afstukket en strategi, der skulle gøre Europa til verdens mest konkurrencedygtige og dynamiske, videnbaserede økonomi. Dette krævede en alsidigt kvalificeret, fleksibel og højeffektiv arbejdsstyrke. Arbejdsterne ville være nødt til at holde trit med den teknologiske udvikling, lære nye færdigheder af alle slags og være i stand til at tilpasse sig arbejdspladsens kommende behov. Som resultat heraf blev begrebet »et job for livet« stadig mere forældet, mens behovet for flere mennesker, der udviklede en iværksætterånd, vandt terræn.

Skønt arbejdsløsheden var faldet i forhold til først i 90'erne, var Europas samlede beskæftigelsesgrad stadig lav. Langtidsledigheden var også blevet en udbredt og alvorlig grund til bekymring for medlemsstaterne. Der krævedes derfor en større indsats for at forøge antallet af beskæftigede.

Indførelsen af euroen blev gennemført i 2002, og i 2004 blev Den Europæiske Union udvidet betydeligt med 10 nye medlemsstater, hvilket skabte nye udfordringer for det, der blev en Union med 25 medlemsstater. Bulgarien og Rumænien blev tilsluttet i 2007, hvormed medlemstallet steg til 27 lande.

BESKÆFTIGELSESSTRATEGIEN FOR DET KOMMENDE ÅRTI PLANLÆGGES

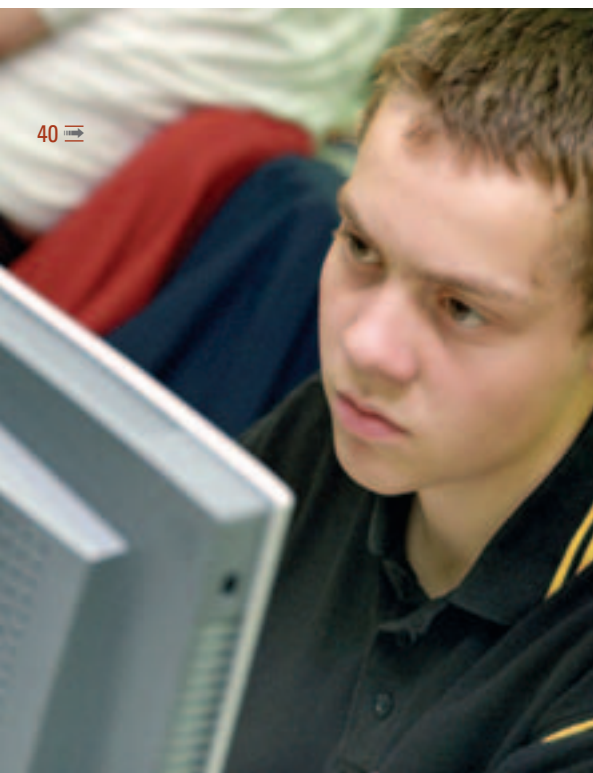
I 2000 igangsatte EU's statsledere Lissabon-strategien, der gik ud på at gøre EU til verdens mest avancerede, videnbaserede økonomi i 2010.

Blandt målene var, at EU's gennemsnitlige erhvervsfrekvens (beskæftigelsesgrad) skulle op på 70 %, og for kvinder op på over 60 %. Efterfølgende blev endnu et mål tilføjet, nemlig at hæve erhvervsfrekvensen for ældre arbejdstagere til 50 % inden 2010.

Lissabon-strategiens mål betød en optrapning af indsatsen for at ansøre folk til at komme i beskæftigelse og bevare et job. Denne idé blev hovedmålet for al beskæftigelsesrelateret politik i de følgende år.

NYE PRIORITETER FOR ESF

ESF, der nu var gearet til at understøtte den europæiske beskæftigelsesstrategi som led i Lissabon-strategien, fokuserede herefter på fire søjler.

Efterhånden, som det foranderlige arbejdsmarked krævede højere fleksibilitet fra såvel arbejdere som funktionærer, blev det en prioritet for ESF at styrke den eksisterende arbejdsstyrkes færdigheder og fleksibilitet sideløbende med indførelsen af nye former for arbejdstilrettelægning. Trods den forøgede deltagelse på alle undervisningsniveauer rakte folks oprindelige skolekunderskaber og -færdigheder ikke længere til en livslang arbejdskarriere. ESF bidrog derfor til udviklingen af uddannelsessystemerne og til at gøre dem mere lydhøre over for arbejdsmarkedets behov. Fonden indførte en fokuse-

ring på livslang læring og vedvarende efteruddannelse, også internt i virksomheder.

Med henblik på at vende tendensen med hensyn til ungdoms- og langtidsledighed intensiverede man indsatsen for at udvikle aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger med forebyggende og joborienterede strategier, bl.a. ved at forøge antallet af arbejdsløse, som blev tilbudt uddannelse eller tilsvarende.

Iværksætterånd blev også en prioritet, således at det fulde beskæftigelsespotentiale af servicesektoren og industrielle tjenesteudbydere — især informationssektoren og miljøsektoren — kunne udnyttes. Udviklingen af nye virksomheder og væksten af SMV-sektoren (små og mellemstore virksomheder) var meget vigtigt for jobskabelsen og for at kunne udbygge uddannelsesmulighederne for unge.

41

Derudover fortsatte ESF med at fremme ligestilling i relation til arbejdsmarkedsadgang samt at forebygge social udelukkelse. Ud over positiv særbehandling til fordel for kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet har fonden også indført en mainstreaming-tilgang (dvs., at man analyserer diverse aktioners og politikkers følgevirkninger for hvert af kønnene).

EU'S GRÆNSER UDVIDES

Den 1. maj 2004 var historiens hidtil største EU-udvidelse en realitet. 10 nye medlemslande kom ind i Unionen og bragte nye udfordringer for ESF med sig. De fleste af de nye medlemsstater stod over for store udfordringer

med hensyn til samfundsforandringer og overgang til markedsøkonomi. Dette affødte en stærk forringelse af de samlede resultater, gjorde mange arbejdsløse og medførte en koncentration af problemer i visse regioner og landdistrikter.

Udfordringen for de nye medlemsstater var at få fastlagt beskæftigelsespolitikker og gradvis få justeret deres institutioner

og politikker ind efter den europæiske beskæftigelsesstrategi. Dette arbejde begyndte allerede før landenes tiltrædelse, således at de var forberedt på implementeringen af ESF fra den dag, de blev medlemmer. Da de nye medlemsstater kom ind i EU, ydede fonden dem en stor støtte til at få afhjulpet uligheder og afstukket beskæftigelsespolitiske prioriteter.

INDVANDRING SOM MIDDEL TIL AT STYRKE ARBEJDSMARKEDET

Her i det nye årtusinde er EU-landene blevet et stadig mere tillukkende bestemmelsessted i strømmen af international migration. I erkendelse af, at en ny indfaldsvinkel til migrationsstyring var påkrævet, planlagde Unions statsledere i 1999 og 2004 en ny immigrationspolitik indeholdende målsætningerne for en styrkelse af frihed, tryghed og retfærdighed i EU. Hovedmålet var at styre migrationsstrømmene via en samordnet tilgang med hensyntagen til den økonomiske og demografiske situation i EU.

ESF støtter integration af indvandrere, herunder asylansøgere, via bestemte ordninger, der skal styrke deres beskæftigelse, udvikle deres sprogkunderskaber og forebygge arbejdsmarkedetsdiskrimination for dermed at styrke deres sociale integration.

ÆLDRE ARBEJDSTAGERES ERFARING BEVARES

Selv om EU's arbejdsstyrke støt bliver ældre, bliver beskæftigelsesmulighederne for folk på 50 år og derover stadig mere begrænsede. Ældre ansatte har nemlig ofte været de første, man skilte sig af med ved omstrukturering af virksomheder, ligesom arbejdsgiverne har været utilbøjelige til at ansætte ældre medarbejdere. Dette har skabt et utidigt og permanent tab af menneskelig kapital og desuden medført højere udgifter til socialsikring, arbejdsløshedsdagpenge og sundhedspleje.

Denne udfordring var roden til begrebet »aktiv aldring«. Herved forstås man en forøgelse af ældre arbejdstageres deltagelse. Dette blev erkendt at være nøglen til at modernisere Europas sociale model for fremtiden. Udnyttelsen af ældre arbejdstageres potentiale ville også være med til at afbøde de negative tendenser i tilførslen af arbejdskraft. ESF har medvirket til at forlænge det aktive arbejdsliv og forøge beskæftigelsesegnetheden for 40-50-årige gennem et antal uddannelsesprogrammer. I nogle af disse programmer har man indlagt »genopfyldningsperioder« i ansattes karriere for at forøge deres viden om ny teknologi og software. Et andet initiativ gik ud på at formidle ældre medarbejders viden til yngre mennesker gennem mentorordninger. Samlet set er der sket en styrkelse af opmærksomheden, hvad angår forbedring af arbejdsevnen via bedre uddannelsesadgang og arbejdsvilkår.

43

UNGE UD PÅ ARBEJDSMARKEDET

Et af ESF's kerneområder har i det nye årtusinde fortsat bestået i at anspore unge til at komme ud på arbejdsmarkedet. Dette har været en alvorlig udfordring med en gennemsnitlig ungdomsledighed i EU på næsten det dobbelte af det samlede ledighedstal. I modsætning til situationen tidligere, da unge overvejende var lavtuddannede, har Europa nu måttet gøre noget ved pro-

blemet med nyuddannede unge akademikere.

ESF har støttet ordninger med karriereudvikling og individuel rådgivning så som karriereorienteret efteruddannelse indlagt i skolernes læseplaner, karriererådgivning ydet af kommunale organer og rådgivere (f.eks. for at hjælpe unge med at få deres første job, tilegne sig nye færdigheder, styre

karriereovergange eller takle arbejdsløshed), beskæftigelsesrådgivning fra offentlige jobcentre, lokale arbejdsformidlere samt outplacement-organisationer og -vejledning, foruden tilbud om faguddannelse, rådgivning og lærlingeordninger til arbejdstagere via organisationer for livslang læring. Som middel mod problemet med arbejdsløse nyuddannede akademikere er der blevet indført lærlingeordninger med faglig efteruddannelse. ESF har endvidere fremmet oprettelsen af tjenester skræddersyet til denne bestemte gruppe samt tilbud om individuelle bistands- og mentorordninger.

ENHVER FORM FOR DISKRIMINATION BEKÆMPES, OG LIGE MULIGHEDER SKABES

For halvtreds år siden var det at overvinde de nationalistiske og etniske konflikter, der havde splittet Europa, en af de drivende kræfter bag den europæiske integrationsproces. Hovedmålene for det nye årtusinde er at hindre nogen form for diskrimination af mennesker på grund af race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

At overvinde diskrimination på arbejdspladsen og i adgangen til beskæftigelse er blevet fastslået at være et kerneelement i EU's strategi om at skabe flere og bedre job i det nye årtusinde. For at sikre beskæftigelsen

er det derfor blevet ikke alene vigtigt at etablere foranstaltninger beregnet for bestemte grupper, men også at fjerne barriererne for arbejdsmarkeds- eller uddannelsesadgang.

Tilsvarende er ESF's virkefelt blevet udvidet til også at bekæmpe »alle former for forskelsbehandling og uligheder i tilknytning til arbejdsmarkedet«. Der er udviklet nye værktøjer til at hjælpe arbejdsgivere med at overholde de to ligestillingsdirektiver. Konceptet »Business Case« er en metode, der skal motivere arbejdsgivere til at rekruttere og styrke mangfoldigheden blandt deres ansatte. Arbejdsmarkedsparternes aktive støtte har været vital for denne succes. Ligeledes har fonden støttet nye typer af beskæftigelses-tjenester og -roller såvel som skræddersyet uddannelse i kommunikation som uadskillelige aspekter af integrationsprocessen.

INNOVATIONS LABORATORIET

På grundlag af de tidligere fællesskabsinitiativers succes blev Equal-initiativet i 2000 lanceret som et laboratorium til udvikling af nye metoder til at bekæmpe forskelsbehandling og uligheder på arbejdsmarkedet samt for at fremme et mere integrationspræget arbejdsliv via bekæmpelse af diskrimination og udelukkelse på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Principperne og arkitekturen i Equal, dvs. partnerskab med beføjelser, tværnationalitet, mainstreaming, innovation og en tematisk tilgang har vist sig at være yderst effektive til udvikling af vidtspændende indfaldsvinkler til at bekæmpe forfordeling og diskrimination. Den vellykkede udvikling af en sammenhængende tilgang til de mangesidede diskriminationsproblemer er nu en del af EU's strategi til at skabe flere og bedre job og at sikre, at ingen nægtes adgang til disse.

**50 års investering
i mennesker fejres**

Der er i de sidste fem årtier sket usædvanlig store forandringer og fremskridt. I år, hvor EU fejrer sin halvtreds års fødselsdag, rummer Unionen nu 27 medlemsstater og næsten 50 millioner borgere, herunder 2 nye lande, nemlig Bulgarien og Rumænien, der kom med fra årets begyndelse.

I 2007 har arbejdsmarkedsreformerne vist sig at bære frugt, om end yderligere bestræbelser er påkrævede for at nå de europæiske beskæftigelsesmål. Produktivitetsvæksten og jobkvaliteten er også fortsat under det nødvendige, for at vi skal kunne klare os i den globale konkurrence. Det europæiske arbejdsmarkeds evne til at reagere på globalisering og befolkningsaldring er fremdeles kritiske problemstillinger. Samtidig er der et tiltagende behov for nye færdigheder så som computerteknologi, nye serviceformer og bioteknologi. Arbejdsmarkedets hurtigt skiftende behov kræver mere tilpasningsvenlige løsninger, ligesom befolkningsaldringen kalder på større innovation og fleksibilitet. Europa selv er også i færd med at ændre sig.

Dette er faldet sammen med begyndelsen på en ny syvårsperiode for ESF. EU's voksende fokusering på vækst og beskæftigelse har givet ESF en endnu mere central rolle.

ET BLIK MOD FREMTIDEN — 2007 OG FREM

For at kunne møde de kommende års udfordringer har ESF gennemført nogle afgørende reformer. Mere end nogensinde før følger fonden nu en strategisk tilgang, der er skræddersyet til at resultere i vækst og arbejdspladser. I perioden 2007-2013 vil ESF investere mere end 10 mia. EUR om året, ud over medlemsstaternes egne finansielle bidrag. ESF-støtten koncentrerer sig i de områder, hvor den virker mest effektivt i retning af at nå de mål, der er aftalt mellem medlemsstaterne og Kommissionen. Reglerne for ESF er blevet forenklede, således at det er blevet meget klarere, hvilke ansvarsområder der tilkommer medlemsstaterne og regionerne, og hvilke ansvarsområder der er Kommissionens.

FLEKSIBLE LØSNINGER TIL ET FLEKSIBELT ARBEJDSMARKED

Vi er i EU bevidste om, at globaliseringen og de teknologiske fremskridt hurtigt forandrer arbejdstagernes og virksomhedernes behov. Virksomhederne er under stigende pres for at tilpasse og udvikle deres produkter og serviceydelser hurtigere. Hvis de ønsker at forblive på markedet, må de vedvarende tilpasse deres produktionsmetoder og arbejdsstyrke. Dette stiller større krav til virksomhederne om at hjælpe deres

50

ansatte med at erhverve nye færdigheder. Tilsvarende stilles der større krav til arbejdstagernes evne og parathed til at klare forandringer. Samtidig er arbejdstagerne bevidste om, at omstruktureringer af virksomheder ikke længere sker tilfældigt, men at de er ved at blive et hverdagsfænomen. For at arbejdstagerne skal kunne planlægge deres liv og karriere, må de have nye former for sikkerhed, der hjælper dem til at forblive i beskæftigelse og klare sig gennem alle disse forandringer. De nye former for tryghed må række ud over bestemte arbejdsituationer og sikre en betryggende overgang til ny beskæftigelse.

Begrebet »flexicurity« er et forsøg på at forene disse to grundlæggende behov. Idéen er, at arbejdsmarkedsmæssig fleksibilitet skal kombineres med en høj grad af beskæftigelses- og indkomstsikkerhed. Dette ses således som svaret på EU's dilemma med hensyn til at opretholde og forbedre konkurrenceevnen og samtidig bibeholde den europæiske socialmodel.

ESF vil således fortsat arbejde på at skabe et fleksibelt arbejdsmarked. Prioriteten for perioden 2007-2013 vil bestå i at øge arbejdstagernes, virksomhedernes og iværksætternes tilpasningsevne gennem en større grad af forudseenhed og positiv forvaltning af økonomisk forandring. Inden for denne prioritet vil ESF-støtten blive koncentreret om modernisering og styrkelse af

arbejdsmarkedsinstitutioner samt på aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger og aktiviteter til livslang læring, også internt i virksomheder. Fonden vil stadig tage sig af beskæftigesspørgsmål og herunder sikre adgangen til og fremme deltagelsen på arbejdsmarkedet. Herudover vil ESF også arbejde for at forebygge social udelukkelse og bekæmpe diskrimination ved at sikre adgangen for og integrationen af »fordelte arbejdstagere«.

Et nyt virkefelt for ESF fra 2007 og frem består i at styrke kapaciteten i offentlige instanser på alle myndighedsniveauer på nationalt, regionalt plan med hensyn til at udvikle og gennemføre politikker og tjenesteydelser. Fonden vil også fremme partnerskaber mellem arbejdsgivere, fagforeninger, ikke-statslige organisationer og offentlige forvaltninger med henblik på at fremme reformer på områderne beskæftigelse og integration. Der vil indgå tværnationalt samarbejde i alle ESF-aktioner, ligesom innovation vil blive en del af alle fondens aktiviteter.

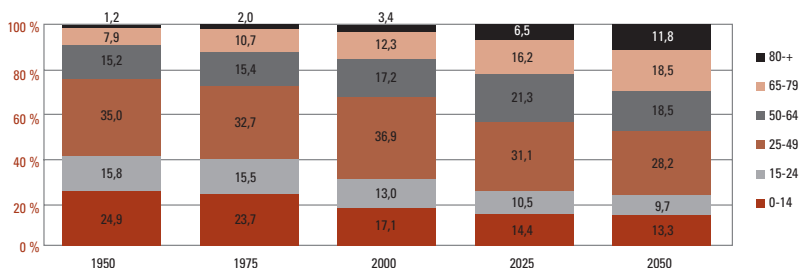

LANGSIGTET VISION

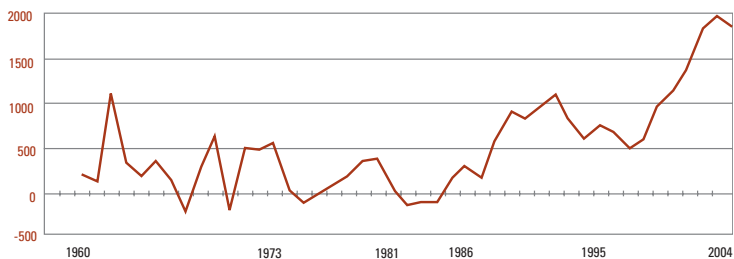
I de kommende år vil Den Europæiske Socialfond fortsat fremme økonomisk og social samhørighed og solidaritet blandt medlemsstaterne. Fonden vil støtte EU's målsætninger om fuld beskæftigelse og socialt fremskridt, opnåelsen af ligestilling mellem kvinder og mænd, solidaritet mellem generationerne og samtidig også bekæmpe social udelukkelse og diskrimination.

BILAG

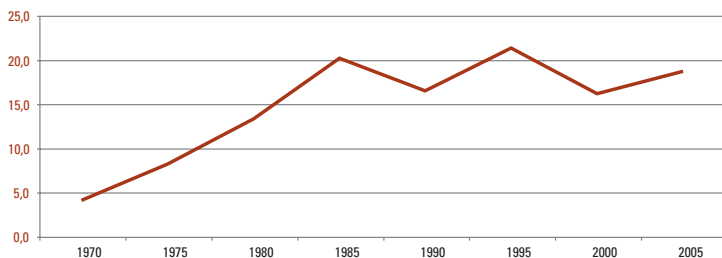
DEN EUROPÆISKE BEFOLKNINGS ALDRING — BEFOLKNINGENS FORDELING (EU-25) PÅ ALDERSGRUPPER (1950-2050)

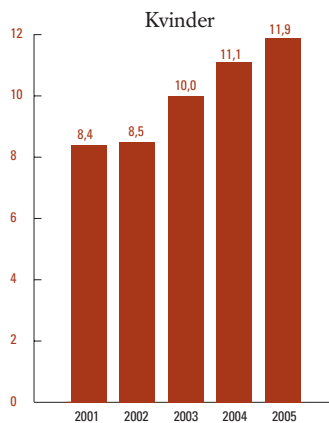
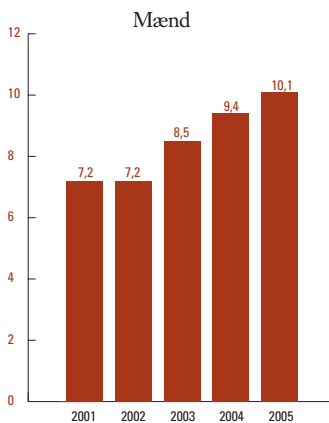
UDVIKLING I NETTOMIGRATION, EU (FORSKEL MELLEM SAMLET BEFOLKNINGSÆNDRING OG NATURLIG FORØGELSE, x 1 000)

ARBEJDSLØSHEDSTAL, UNGE (15-24 ÅR) (%)

UDVIKLING I LIVSLANG LÆRING (% AF BEFOLKNINGEN I ALDEREN 25-64 ÅR, SOM DELTAGER I ALMEN OG FAGLIG UDDANNELSE — EU-25)

Europa-Kommissionen

Den Europæiske Socialfond: Investering i mennesker gennem 50 år

Luxembourg: Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle
Publikationer

2007 — 54 s. — 14,8 x 21 cm

ISBN 92-79-03354-9

Fotografier:

- © Agence VU: s. 12 (Gabriel Martinez), s. 17 (Stephane Duroy).
- © AKG/Van Parys: s. 14-15.
- © ALINARI: s. 16: Team/ALINARI Archives, Florence.
- © Dailylife/Carl Cordonnier: s. 24.
- © De Europæiske Fællesskaber: s. 3, s. 19, s. 23, s. 47.
- © Gettyimages: omslag s. 7, s. 10, s. 11, s. 20-21, s. 22, s. 25, s. 27, s. 30, s. 32, s. 33, s. 34, s. 42 (venstre), s. 43, s. 45, s. 48-49, s. 50, s. 51.
- © The Image Bank: s. 18, s. 28-29.
- © Report digital: s. 13 (Paul Box), s. 31 (Roy Peters), s. 35 (David Mansell), s. 37 (Jess Hurd), s. 38-39 (Janina Struk), s. 40 (David Bocking), s. 41 (John Harris), s. 42 (højre: Jess Hurd), s. 44 (John Harris).

Hvordan får man fat i EU-publikationer?

Publikationskontorets publikationer, som udbydes til salg, kan erhverves fra EU-boghandlen <http://bookshop.europa.eu/>, hvor man kan afgive en ordre til et salgskontor efter eget valg.

En liste over Publikationskontorets verdensomspændende net af salgssteder kan desuden rekvireres pr. fax på (352) 29 29 42758.

2007 – Det europæiske år for lige muligheder for alle

Er De interesseret i **publikationerne** fra Europa-Kommissionens
Generaldirektoratet for Beskæftigelse, Sociale Anliggender,
Arbejdsmarkedsforhold og Ligestilling?

De kan downloade dem:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/publications/index_da.cfm

eller De kan blive tilmeldt gratis via internettet:

http://ec.europa.eu/employment_social/sagapLink/dspSubscribe.do?lang=en

ESmail er det elektroniske nyhedsbrev fra Generaldirektoratet for
Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Ligestilling.

De kan tilmeldes via internettet:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/news/esmail_en.cfm

http://ec.europa.eu/employment_social/index_da.html

